

De Bussy Consult

LAND VAN AME

Rapportage cultureel cadeau
Nederland aan Suriname
in het kader van 30 jaar
staatkundige onafhankelijkheid

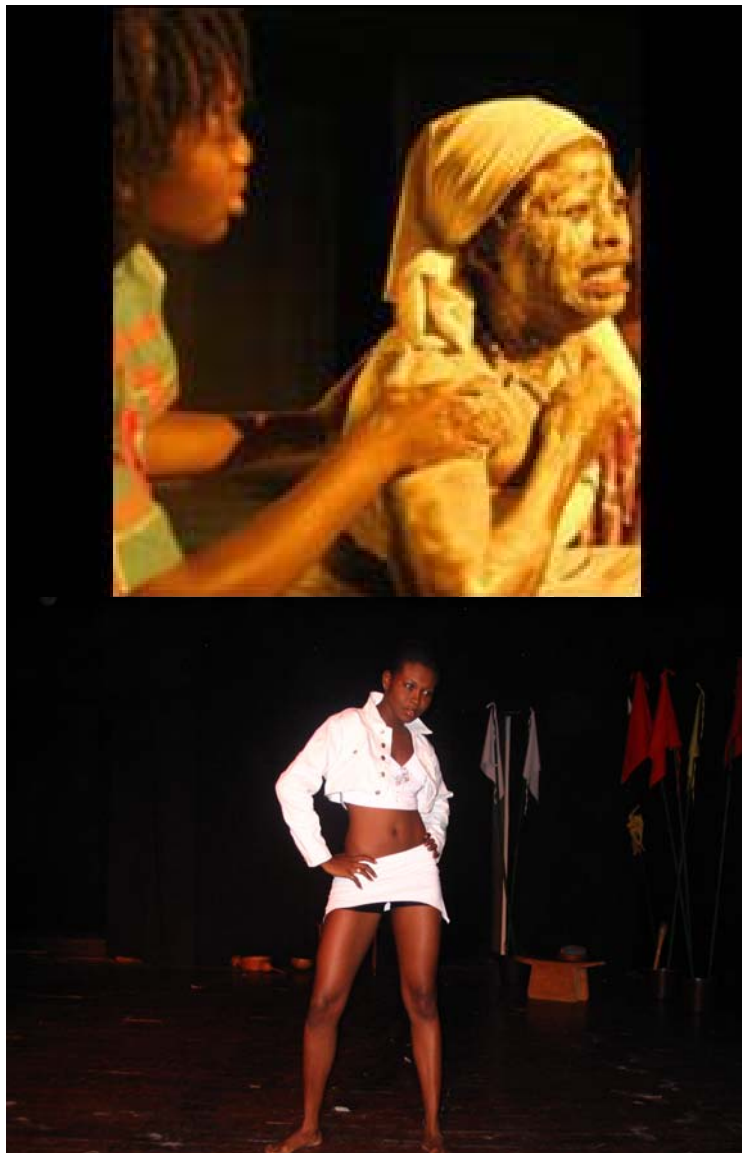
Arthur le Cosquino de Bussy

Met dank aan:
Karin Naarden-Refos
Henk Tjon

September 2006

Land van Ame Fountain of Life

**Land van Ame werd mogelijk gemaakt
door de Nederlandse Ministeries**

Met dank aan

Surinaamse
overheid

Inhoud

1. Introductie	4
2. Leeswijzer	5
3. Initiatieffase.....	6
4. Ontwerpfase	8
5. Uitvoeringsfase	11
6. Nazorgfase.....	15
7. Marketing & publiciteit.....	16
7. Duurzaamheid	17
8. Cultuurverschillen	18
9. Tenslotte.....	21
Bijlage 1: cast & crew	22
Bijlage 2: artistiek concept.....	25
Bijlage 3: synopsis	27
Bijlage 4: publiciteit.....	29

1. Introductie

Op 25 november 2005 herdacht Suriname dat het dertig jaar eerder onafhankelijk van Nederland was geworden. Reden voor de Surinaamse overheid en talloze verenigingen, stichtingen, ondernemers en burgers om grootschalig feest te vieren. De Nederlandse overheid droeg haar steentje bij met een officieel bezoek van minister-president J.P. Balkenende. Dhr. Balkenende woonde enkele feestelijkheden bij en overhandigde aan president Venetiaan van Suriname een cultureel geschenk dat uit twee onderdelen bestond:

- Drie diorama's van de 19de eeuwse Surinaamse kunstenaar Gerrit Schouten
- De start van een theaterwerkplaats voor jongeren.

Over het tweede onderdeel gaat deze rapportage.

De feestelijkheden in Suriname werden door de overheid aangegrepen om het eendrachtig, harmonieus en gezamenlijk bouwen aan een toekomstig Suriname te benadrukken. Zowel de gehanteerde slogan als sommige van de festiviteiten stonden in het teken van het smeden van banden tussen bevolkingsgroepen. Want de verschillende bevolkingsgroepen van Suriname, met uiteenlopende etnische achtergronden, leven weliswaar zonder noemenswaardige openlijke spanning naast elkaar, niet altijd is sprake van onderlinge verbondenheid of samenwerking. Etniciteit speelt in het dagelijks leven een belangrijke rol. Zo zijn

culturele organisaties in veel gevallen gebaseerd op etniciteit en werken voor de eigen etnische groep.

Geheel in het teken van Srefidensi – onafhankelijkheid – maakt de nieuwe theaterwerkplaats geen onderscheid naar etniciteit. En geheel in het teken van Srefidensi was het uitgangspunt dat scheidslijnen doorbroken zouden worden. Zowel de scheidslijnen tussen etnische kunstuitingen alsook de scheidslijnen tussen traditionele en eigentijdse cultuur.

Op 23 april 2006 ging de eerste voorstelling Land van Ame in Paramaribo in première en toerde door Suriname en Nederland. Tot zover reikt het Nederlandse cadeau. Het is nu aan Suriname en de Surinaamse overheid om een vervolg te geven aan deze start. Daartoe is men graag bereid, alhoewel door de beperkte middelen van de overheid veel creativiteit en inventiviteit nodig zal zijn. Het vinden van een solide financiële basis is niet eenvoudig, maar de wil en het enthousiasme zijn zeker aanwezig.

2. Leeswijzer

De voorliggende rapportage beschrijft het verloop van de activiteiten volgens de vier fasen waarin het projectplan voorzag:

- Initiatiefase
- Ontwerpfase
- Uitvoeringsfase
- Nazorgfase.

Tevens worden de belangrijkste beoogde doelstellingen in een beknopt overzicht afgezet tegen de resultaten.

Marketing en publiciteit komen vervolgens aan de orde.

Dan worden enkele beschouwende opmerkingen gemaakt met betrekking tot de duurzame spin-off van Land van Ame en over het organiseren in een sterk multi-cultureel gekleurde context die bovendien belast is met het koloniale verleden.

In de bijlagen wordt een overzicht gegeven van de cast en crew van Land van Ame. Tevens is het artistiek concept en de synopsis van de voorstelling bijgevoegd. Tenslotte is een globaal overzicht van de belangrijkste publicitaire uitingen opgenomen.

Het project werd sterk beïnvloed door het onverhoopte en dramatische uitvallen van de belangrijkste figuur in de productie, namelijk de regisseur. Dat desalniettemin een productie tot stand gekomen is, is de verdienste van de vele betrokkenen die met hart en ziel en met veel inspanning deze zware tegenslag wisten op te vangen.

3. Initiatieffase

De Nederlandse ministeries van OCenW en Buitenlandse zaken stonden gezamenlijk aan de wieg van de gedachte om Suriname een cultureel geschenk aan te bieden. Voor de uitwerking werd het Fonds Amateurkunst en Podiumkunsten (FAPK) ingeschakeld dat op haar beurt De Bussy Consult benaderde. De Bussy Consult startte de eerste voorbereidingen met het ontwikkelen van vijf mogelijke concepten. Bij de ontwikkeling werd intensief email- en telefoonverkeer onderhouden met het Surinaamse culturele veld om zeker te stellen dat de concepten zouden voldoen aan de behoeften ter plaatse.

Een Nederlands cadeau aan Suriname in het kader van de viering van dertig jaar staatkundige onafhankelijkheid zou ten goede moeten komen aan grote delen van de bevolking. Dat was het vertrekpunt bij het ontwerpen van concepten voor een cultureel cadeau. Niet een eenmalige galavoorstelling voor notabelen maar iets voor de grootste bevolkingsgroep van Suriname. Die grootste bevolkingsgroep wordt niet gevormd door Creolen, Javanen, Hindoestanen of welke andere etnische groep dan ook, maar door de jongeren. Bijna 75% van de bevolking is minderjarig en de groep 15-25 jarigen omvat 63% van de totale bevolking. Een cadeau voor jongeren lag dan ook voor de hand. Bovendien leek een cultureel cadeau voor jongeren een goede optie om etnische scheidslijnen te slechten.

De belangrijkste criteria waaraan de te ontwikkelen concepten moesten voldoen werden als volgt geformuleerd:

- omvat/stijgt uit boven etnische groepen en geeft uitdrukking aan saamhorigheid en verbondenheid
- gericht op het domein van de podiumkunsten
- komt hoofdzakelijk voort uit de Surinaamse gemeenschap
- straalt uit naar de districten en het binnenland van Suriname
- heeft zo mogelijk een spin-off naar bestaande projecten of initieert dan wel stimuleert nieuwe initiatieven.

Uit de vijf concepten selecteerden de Nederlandse ministeries van OC&W en BuZa het volgende concept dat onder de werktitel Suriname, My Life werd gepresenteerd.

De Surinaamse bevolking bestaat voor een aanzienlijk deel uit jongeren. In een talentenjacht, uitgezonden op de nationale televisie, worden 10-20 jongeren met uitzonderlijk muzikaal of theateraal talent gescout. Daarbij aandacht voor al of niet eigentijdse verwerking van traditionele kunstvormen uit de eigen culturele community. In een serie intensieve workshops worden muziek- en danstrainingen aangeboden. Tegelijkertijd wordt met jongeren een muziektheatervoorstelling ontwikkeld die op lokatie uitgevoerd kan worden. Gedacht

kan worden aan een voorstelling over de toekomst van het land gezien door de ogen van de jongeren waarbij zowel de stad als het binnenland betrokken wordt. De voorstelling beleeft een première in Paramaribo, reist vervolgens twee maanden door het binnenland en wordt daarna opgevoerd in de wijken van Paramaribo.

Van de voorstelling wordt een DVD gemaakt inclusief een 'making-of' door de betrokken jongeren. Op deze DVD presenteren de jongeren niet alleen de voorstelling maar ook zichzelf, zodanig dat de DVD tevens dienst kan doen als promotie-instrument voor de individuele jongeren. Een website maakt deel uit van het project.

De beste talenten treden op tijdens het benefietfestival dat in juni 2006 ten bate van de Nationale Volksmuziekschool Suriname in Het Muziekgebouw aan 't IJ te Amsterdam (NL) wordt georganiseerd. Hier wordt tevens actief gewerkt aan de matching van het jong talent met Nederlandse kunstvakopleidingen.

Het project moest niet vanuit Nederland opgelegd worden, maar voortspruiten uit de Surinaamse gemeenschap. Daarom werd ervoor gekozen de verdere ontwikkeling en de uitvoering geheel in Surinaamse handen te leggen. Alle betrokkenen, met uitzondering van de intendant en de regisseur zouden in Suriname wonende en werkende kunstenaars, organisatoren en jongeren moeten zijn.

4. Ontwerpfase

Met het selecteren van het uiteindelijke concept was de initiatieffase afgerond en kon gestart worden met het meer gedetailleerde ontwerp van het project. In eerste instantie werd in Nederland, in samenspraak met de beoogd zakelijk leider van het project, een ontwerp-projectplan op hoofdlijnen opgesteld.

Vanaf 1 oktober 2005 werd in Suriname gewerkt aan de bemensing van het project en werd een organisatiestructuur opgebouwd. Tezamen met de artistiek leider werd het ontwerp-projectplan verder aangescherpt en uitgebreid met artistieke vertrekpunten.

Oorspronkelijk was het de bedoeling dat de artistieke leiding in handen zou liggen van een Surinaamse, maar in Nederland woonachtige regisseur. In Suriname werd duidelijk dat de beoogde kandidaat voor het Directoraat Cultuur van het Surinaamse ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling (MINOV) niet acceptabel was. Daarmee leek de basis onder het project weg te vallen. Niet alleen vanwege het beoogde vervolg op het project – het continueren van een jongeren-theaterwerkplaats door de Surinaamse overheid – maar ook omdat een breed bereik onder Surinaamse kunstenaars en culturele verenigingen nagestreefd werd. Veel artiesten en kunstenaars staan op de loonlijst van het Directoraat Cultuur en het Directoraat heeft daardoor een bepalende invloed bij vele culturele verenigingen waar zij veelal werkzaam zijn. Commitment van het Directoraat Cultuur was essentieel voor het welslagen van het project. Daarom

moest worden omgezien naar een andere artistiek leider. Die werd gevonden in de persoon van de in het Caribisch gebied vermaarde en in Paramaribo woonachtige regisseur Henk Tjon. Hij is niet alleen in artistiek opzicht een bijzonder gerespecteerd kunstenaar, ook is hij een van de weinigen die zich door alle lagen van het culturele circuit beweegt. Van de meest *high art* instelling tot de meest volkse culturele verenigingen. Een groot deel van de verenigingen kent hij goed omdat hij ze vanuit zijn functie bij Directoraat Cultuur heeft opgezet, getraind of anderszins begeleid heeft.

Voor de zakelijk-organisatorische leiding werd, zoals beoogd, een contract afgesloten met de stichting Stas Caribe en werd directeur Karin Naarden-Refos aangesteld als zakelijk-organisatorisch leider. Het contract bevatte, conform het projectplan, een groot aantal prestatie-indicatoren. Tevens werden prestatie-indicatoren geformuleerd waaraan de belangrijkste medewerkers, inclusief de artistiek leider, zouden moeten voldoen. Het was aan Stascaribe om de medewerkers te contracteren, met dien verstande dat voor elk contract voorafgaande goedkeuring van de intendant vereist was. Deze resultaatgerichte werkwijze m.b.v. prestatie-indicatoren is in Suriname niet nieuw. NGO's en andere ontwikkelings-samenwerkingsorganisaties werken veelvuldig met indicatoren, *log frame analyses*, etc. De voor het culturele veld relatief nieuwe werkwijze werd gemakkelijk door alle partners geaccepteerd. Later zou blijken dat de betekenis van een dergelijk gedetailleerd contract in Suriname niet hetzelfde is als in Nederland.

Er werd voor gekozen om alle onderhandelingen met medewerkers en leveranciers door de zakelijk-organisatorisch leider te laten voeren. Binnen de kaders van de overeen-gekomen werkbegroting had deze volledige onderhandelingsvrijheid. Het doel was om op deze wijze te vermijden dat met de verschijning van een 'witte Nederlander' als onderhandelingspartner een neiging tot overvragen zou ontstaan.

Nadat het contract met de beoogd artistiek leider was afgesloten kon gewerkt worden aan de artistieke inhoud van het project.

Henk Tjon schreef een artistiek concept en een synopsis¹ voor een voorstelling onder de titel Land van Ame, Fountain of Life. Bovendien ontwierp hij een trainings-traject voor de toekomstige deelnemers. Het projectplan voorzag in twee typen deelnemers: een groep van vijftien jonge acteurs, dansers en musici die de voorstelling zouden uitvoeren en daarnaast een groep van vier jongeren-regisseurs die onder leiding van Henk Tjon zouden bijdragen aan de regie. Voor beide groepen werd een leer-werktraject ontwikkeld waarin een cursorisch gedeelte gecombineerd werd met repetities en voorstellingen.

¹ Zie bijlage 2 & 3

Medio november 2005 was de ontwerpfase afgerond en stond de organisatie voldoende gesteld om tot uitvoering over te gaan. Daarmee moest echter tot eind november gewacht worden. Suriname vierde op 25 november 2005 haar dertigjarige staatkundige onafhankelijkheid. Minister-president Balkenende van Nederland zou Suriname bezoeken en het project formeel aan president Venetiaan overhandigen. Eerder kon niet naar buiten worden getreden en konden geen jongeren voor het project geworven worden.

5. Uitvoeringsfase

Launching

De uitvoeringsfase startte met de *launching* van het project dmv een persconferentie in de maand november. De *launching* werd in Suriname goed belicht in zowel de schrijvende pers als op radio en televisie. Ook door de Nederlandse omroep RTL 4 werd een item uitgezonden en bladen als Metro en Spits besteedden aandacht aan het project.

Selectie deelnemers

Uit de databases met culturele organisaties van het Directoraat Cultuur van MINOV en de Nederlandse Ambassade werden 51 culturele organisaties geselecteerd en aangeschreven met het verzoek enkele jongeren te selecteren voor de audities. Door op deze wijze de eerste fase van het selectieproces bij de culturele organisaties te beleggen, werd een basis voor commitment gelegd. Toch bleek nabellen en verenigingsbezoek noodzakelijk om een goede respons te bewerkstelligen. Tevens werd op 18 december 2005, eveneens ter versterking van de respons, een informatiebijeenkomst georganiseerd voor de leiders van de geselecteerde organisaties. In de Surinaamse context stimuleert schriftelijke informatie aanzienlijk minder dan fysieke bijeenkomsten.

Op 27 en 28 december 2005 werden audities gehouden met 41 jongeren, voorgedragen door 18 organisaties. Een derde auditie werd gehouden op 3 januari 2006. Aan deze auditie namen 11 jongeren deel. Zij vertegenwoordigden vijf culturele organisaties. Een speciaal voor dit doel samengestelde jury selecteerde in eerste

instantie 22 jongeren. De belangrijkste selectiecriteria waren artistieke kwaliteit en ontwikkelbaarheid. Om een gemêleerde groep te garanderen werd tevens rekening gehouden met etnische achtergrond. Met deze 22 jongeren werd in januari 2006 een tweede selectiefase van een maand gestart waarin theatertrainingen centraal stonden. Gedurende deze fase moesten ca. 7 jongeren uitvallen om tot de beoogde groep van 15 te komen.

Audities

datum	deelnemers	organisaties
27-12-05	20	9
28-12-05	21	9
03-01-06	11	5
totaal	52	23

Met de geselecteerde jongeren werd een vrijwilligerscontract afgesloten. Behalve huishoudelijke afspraken werd in dit contract vastgelegd dat de deelnemers de in het project opgedane ervaringen en kennis zullen overdragen binnen de eigen culturele vereniging. Om hiervoor commitment te verkrijgen binnen de vereniging werden de contracten mede-ondertekend door de verenigingen. Tevens tekenden de ouders.

Vanaf januari 2006 repeteerde de groep drie keer per week in Ons Erf te Paramaribo. Maandelijks kwamen daar een of twee repetitieweekenden in de Volkshogeschool NAKS te Lelydorp bij.

Momentum

Doordat het project inhoudelijk pas kon starten bij de viering van *Srefidensi* bestond het gevaar dat bij de uiteindelijke publieke presentatie het momentum

ruimschoots verloren zou zijn gegaan. Daarom werd gezocht naar een ‘publieksmoment’ om de belangstelling van de Surinaamse gemeenschap vast te houden. Dit werd gevonden in de vorm van een televisie-uitzending over het project. Op 3, 5 en 6 februari 2006 werd een ruim dertig minuten durend programma op vier verschillende televisiezenders uitgezonden. Betrouwbare kijkcijfers zijn niet voorhanden, maar verwacht mag worden dat vele tienduizenden de uitzending hebben gezien of de daaropvolgende reacties in de pers gevolgd hebben.

Hobbels

In twee opzichten ontstonden al snel majeure tegenvallers. De Surinaamse overheid besloot in september 2005 om de brandstofprijzen met onmiddellijke ingang met honderd procent te verhogen. In de slipstream van deze prijsverhoging steeg het algemene prijspeil met ca. veertig tot vijftig procent. De begroting van het project bleek daardoor op onderdelen niet meer toereikend. Met veel kunst- en vliegwerk, bezuinigingen en het schuiven tussen begrotingsposten is de zakelijk-organisatorisch leider erin geslaagd het project desondanks goeddeels binnen budget te realiseren.

Een tweede hobbel was van persoonlijke aard. Artistiek leider Henk Tjon kreeg een hartfalen en werd opgenomen in een ziekenhuis. In eerste instantie was Henk Tjon slechts een week afwezig. Later zou blijken dit de voorbode was van het geheel uitvallen van Henk Tjon. Hij heeft zijn productie helaas niet kunnen afmaken. Behalve de persoonlijke tragedie van deze situatie had het wegvallen van de inmiddels vertrouwde en gewaardeerde

artistiek leider een sterke weerslag op de groep. Artistiek adviseur Eartha Silos heeft, tezamen met productie leider Wilgo Baarn, het werk overgenomen en met aanwijzingen die Henk Tjon vanaf zijn ziekbed gaf, de voorstelling tot een goed einde gebracht.

Flankerende activiteiten

Training jongeren

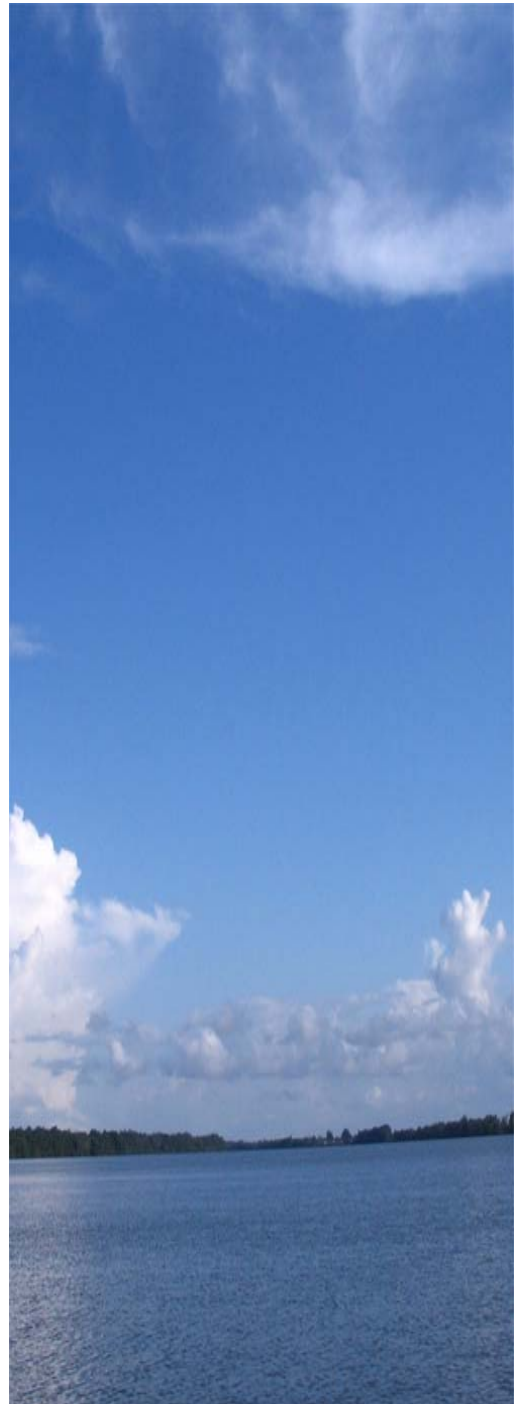
Als voorbereiding op het instuderen van de voorstellingen doorliepen de jongeren een trainingsprogramma. Naast het trainen van basisvaardigheden zoals zang-, dans- en spelvaardigheden lag veel nadruk op het kennis maken met specifieke uitingen uit de verschillende etnische culturen².

Regie cursus

Vier jongerenregisseurs doorliepen een regie-training. Deze training bestond deels uit *coaching-on-the-job* en deels uit theorielessen. Vanuit het culturele veld bleek een aanmerkelijke vraag te bestaan onder leiders van culturele organisaties naar deze regie-training. Aan die vraag werd graag voldaan want het verbreedde niet alleen het draagvlak in de culturele gemeenschap, het droeg bovendien bij aan een van de onderliggende doelen van het project, namelijk duurzame spin-off. In afwijking van het oorspronkelijke plan werd daarom het theoretisch gedeelte opgesteld voor een breder publiek. Zestien artistiek verantwoordelijken uit tien culturele organisaties schreven zich in en volgden de training.

Lesbrief

Ter voorbereiding op de voorstellingen ontvingen scholen een lesbrief met informatie en achtergronden. In de projectopzet was een dergelijke lesbrief niet voorzien. Echter, toen bleek dat scholen graag leerlingen naar de voorstelling wilden sturen, en daarmee een aanzienlijk jongeren-publiek bereikt kon worden, is besloten een lesbrief te laten ontwikkelen.

² Zie bijlage 2: artistiek concept

Uitvoeringen

Land van Ame ging op 23 april 2006 in première in Cultureel Centrum Sana Budaya te Paramaribo. Circa 600 genodigden, waaronder een delegatie van de Surinaamse regering, de Nederlandse ambassadeur en de Nederlandse cultureel ambassadeur, woonden de première bij. Land van Ame oogstte veel succes bij het publiek en in de Surinaamse media.

Vervolgens werd het stuk twee keer uitgevoerd in Nederland, in het Muziekgebouw aan het IJ te Amsterdam en in Theater Zuidplein in Rotterdam.

Doordat de overheid onverwacht besloot de paasvakantie te verschuiven waardoor examenperiodes en andere schoolverplichtingen eveneens opschoven, was zowel de cast als het scholierenpubliek later beschikbaar dan oorspronkelijk voorzien. Als gevolg daarvan werd de planning van de voorstellingen gewijzigd van mei/juni 2006 naar juni/juli 2006 en kon het project niet binnen de overeengekomen periode afgerond worden.

Speellijst

datum	lokatie	plaats
23-04-06	Sana Budaya	Paramaribo
07-05-06	Muziekgebouw aan het IJ	Amsterdam
09-05-06	Theater Zuidplein	Rotterdam
25-05-06	Antony Nesty Sporthal	Paramaribo
26-05-06	Antony Nesty Sporthal	Paramaribo
01-06-06	Sana Budaya	Paramaribo
02-06-06	Sana Budaya	Paramaribo
29-07-06	Oostelijke districten	Lelydorp
30-07-06	Oostelijke districten	Commewijne AFGELAST
31-07-06	Zuidelijke districten	Moengo

Helaas moest de geplande voorstelling in Commewijne twee dagen tevoren worden afgelast. De verhuurder van de zaal presenteerde een prijsverhoging van 300% hetgeen niet meer inpasbaar was in het resterende budget.

Scholieren

aantal	school
270	Mr. dr. J. C. de Miranda Lyceum
250	Algemene Middelbare School
250	SPI
500	ACI
375	IMEAO II
60	AMTO
280	A. Hoogendoorn Atheneum
1.100	NATIN
334	M. G. J. Poolschool
268	Christus Koningschool
225	Abu Hanifaschool
250	Koenderschool
280	Savitrischool
65	St. Margarethaschoolt
250	K. R. S. Coleridgeschool
250	Ewald P. Meyer Lyceum
260	George Asinschool
375	C. R. Froweinschool
311	St. Paulusschool
280	Mgr. Wulfingschool
250	Graaf van Zinzendorfschool
250	Marie Le Fevreschool
250	R. D. Simonsschool
134	Hirasinghschool
345	Mulo kerklaan
455	Wim Bosverschuurschool
230	Schutsschool
250	HAVO III
250	Theodorjudaschool
345	Ritfeldschool
250	M. C. Jesserunschool
150	HAVO II
150	CPI
150	Mulo Geyersvlijt
150	I. P. J. Berkenveld
150	IMEAO I
9992	TOTAAL BEZOEKENDE SCHOLIEREN

6. Nazorgfase

Meer publiek

Los van de gebruikelijke nazorg, zoals het opstellen van een projectverslag, afronden van opdrachten en bedanken van medewerkers, bleek meer en meer dat Land van Ame een grotere potentie had dan tot dan toe was geëxploreerd. In de nazorgfase lag daarom veel nadruk op het bekend maken van de resultaten van het project bij een breder publiek.

TV-uitzendingen

Land van Ame ging geleidelijk meer en meer leven in Suriname. Het werd duidelijk dat nog niet het volledige potentiële publiek zou worden bereikt. Extra publieke voorstellingen waren budgettair alleen mogelijk wanneer een aanzienlijke recette zou worden bereikt. Echter, het vragen van hoge toegangsprijzen strookt slecht met het karakter van een cadeau. Daarom werd omgezien naar andere mogelijkheden om een groot publiek te bereiken. Dit werd gevonden in de vorm van een televisieregistratie. Op 6 augustus werd de televisieregistratie op prime-time uitgezonden op de Surinaamse televisie. Gezien de vele positieve reacties besloot het televisiestation de uitzending op 9 augustus - de Dag van de Inheemsen - te herhalen.

DVD

Van de televisiebewerking van Land van Ame werd in een beperkte oplage een DVD vervaardigd waarbij de Sarmaccaanse en Sranan Tongo teksten in het Nederlands werden ondertiteld.

Afsluiting

Op 19 september vond de formele afsluiting van Land van Ame plaats in Hotel Krasnapolsky te Paramaribo. De directeur jeugdzaken en de directeur cultuur spraken cast en medewerkers toe. De artistiek leider kon vanwege zijn gezondheidstoestand de afsluiting helaas niet meemaken.

Overzicht prestaties

prestatie	gepland	gerealiseerd
voorstellingen Suriname	13	8
voorstellingen Nederland	niet gepland	2
publieksbereik voorstellingen	5.000	11.000
publieksbereik televisie	niet gepland	onbekend
deelnemers	15	15
deelnemers regie cursus	niet gepland	16
objecten anuwana's	20	3

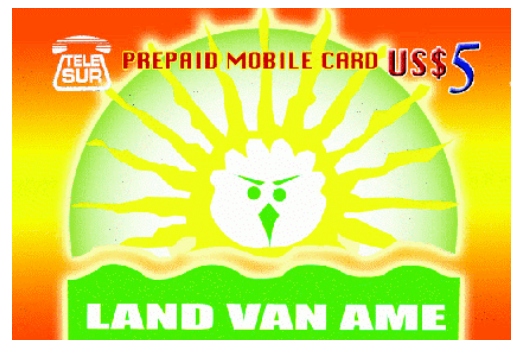
7. Marketing & publiciteit

Voor de marketing werd een communicatieplan opgesteld. Anders dan in Nederland zijn de mogelijkheden voor free publicity beperkt. Free publicity kan vrijwel uitsluitend gevonden worden in de gedrukte media. Radio en televisie zijn commercieel georganiseerd en het is gebruikelijk dat men tarieven in rekening brengt voor het uitzenden van evenementen. Wel is het mogelijk om via nieuwsuitzendingen publiciteit te genereren. Zo werd de persconferentie waarmee het project werd gelanceerd, door verschillende zenders opgenomen en uitgezonden.

Gezien het grote aantal schoolvoorstelling met een besloten karakter werd niet gekozen voor publiciteit dmv de gebruikelijke affiches. In plaats daarvan werd opdracht verleend aan de beeldend kunstenaars Marcel Pinas en Kurt Nahar om een aantal levensgrote Anuwana's te vervaardigen. De Anuwana – de koningsarend – vormde een van de belangrijke symbolen in de voorstelling. De bedoeling was om deze Anuwana's voor de voorstellingen op verschillende plekken op billboards in Paramaribo te plaatsen. Tijdens de voorstelling zouden de vogels als decorelementen gebruikt worden. Het eerste is uiteindelijk om technische redenen niet geschied.

Verschillende malen is geflyerd om de aandacht op de voorstellingen te vestigen. Maar opmerkelijker was de rol van het nationale telecombedrijf Telesur. Telesur vervaardigde als een vorm van sponsoring 3,5 miljoen telefoonkaarten met het logo van Land van Ame. Gedurende een periode van acht maanden werden deze in

roulatie gebracht. Mede gezien het karakter van een jongerenproductie sloot deze manier van flyeren uitstekend aan bij de doelgroep.

Digitale media zijn in Suriname nog geen gemeengoed. Bij de Surinaamse organisatie werd de oorspronkelijk geplande website later overbodig geacht. Om desondanks, mede met het oog op belangstellenden in Nederland, een website te realiseren werd een Nederlandse ontwerper/bouwer ingeschakeld. De website www.landvaname.org ging op 1 april 2006 in de lucht en noteerde 57.000 hits door 2.600 unieke bezoekers, waarvan een belangrijk deel Surinaamse jongeren.

Tevens werd vanuit Nederland drie keer een digitale nieuwsbrief verspreid onder de Surinaamse gemeenschap in Nederland. Daarnaast werd de nieuwsbrief aan een beperkt bestand geadresseerd in Suriname verzonden.

7. Duurzaamheid

Land van Ame was een project en derhalve eindig. Tijdens de planvorming was bij alle partijen overeenstemming over de wenselijkheid van meer duurzame spin-off. Deze duurzame doorwerking werd gezocht in een aantal aspecten:

- Doorwerking in amateurverenigingen doordat de deelnemers tijdens het project geleerde kennis en vaardigheden in de eigen vereniging overdragen
- Verkenning van opleidingsmogelijkheden in Nederland voor een beperkt aantal getalenteerde deelnemers
- Voortzetting van het project in een vorm van een jongerentheaterwerkplaats.

Doorwerking naar de culturele verenigingen werd, zoals eerder beschreven, geborgd door in het vrijwilligerscontract dat met de deelnemers werd afgesloten hieromtrent een clause op te nemen. Tevens werd met de leiders van die verenigingen, die medeondertekenden, de mogelijkheden voor doorwerking besproken. Op het moment van schrijven starten de culturele verenigingen van Suriname hun seizoen 07/08. In dit seizoen zal moeten blijken in hoeverre doorwerking in de praktijk gerealiseerd wordt. Binnen het kader van het project is het niet meer mogelijk hierop te monitoren. Wel is vermeldenswaard dat Dwight Warsodikromo, een van de jongerenregisseurs, naar aanleiding van Land van Ame als een van de drie deelnemers is opgenomen in een project van het Koninklijk Instituut voor de

Tropen dat gericht is op een oriëntatie op het internationale kunstenveld.

Het project voorzag in de mogelijkheid om, wanneer enkele deelnemers over uitzonderlijk talent zouden beschikken, hen uit te nodigen om naar Nederland af te reizen om hen in contact te brengen met Nederlandse kunstvakopleidingen. Uiteindelijk achtte de Surinaamse leiding dit niet wenselijk (zie hoofdstuk 8). De belangstelling van de groep voor kunstvakopleidingen bleek verwaarloosbaar klein. Hoewel mogelijk twee of drie leden van de cast in aanmerking hadden kunnen komen voor een (voor-)opleiding en hoewel de Theaterschool Artez een kennismakingsprogramma had voorbereid, is het uiteindelijk niet mogelijk gebleken om het contact daadwerkelijk te leggen.

Het Directoraat Cultuur van het ministerie van Minov is voornemens om een structureel vervolg aan Land van Ame te geven. De vorm waarin moet echter nog nader uitgewerkt worden. Behalve aan een jongerentheaterwerkplaats wordt ook gedacht aan een nationaal (jongeren-) theatergezelschap. Daarnaast worden vanuit andere hoeken uit het Surinaamse culturele veld initiatieven ontplooid om tot een jeugdtheaterschool te komen. De gedachte achter Land van Ame om een aanzet tot een permanente voorziening te vormen, blijkt breed te leven in het Surinaamse culturele veld. Hoe een en ander uiteindelijk zijn beslag zal krijgen valt op dit moment nog moeilijk te voorspellen. Duidelijk is echter dat, mede dankzij Land van Ame, er beweging in het veld is ontstaan. Het is aan het Surinaamse veld en aan de Surinaamse overheid om dit

verder te ontwikkelen tot een structuur die aansluit bij de eigen wensen en mogelijkheden.

8. Cultuurverschillen

Dat de verschillen in cultuur tussen de Surinaamse en Nederlandse gemeenschap groot zijn behoeft geen betoog. Binnen de context van deze rapportage beperken wij ons tot enkele artistieke en organisatorische cultuurverschillen die gedurende het project sterk naar voren kwamen.

Hoewel vernieuwing van de Surinaamse theatercultuur een van de belangrijke doelen was die door de Surinaamse counterparts geformuleerd werden, voldeed de uitwerking daarvan op onderdelen niet aan de (Westerse) verwachtingen van de intendant. Met name de beoogde inbreng van de deelnemers in het ontwerp van de voorstelling kwam niet uit de verf. De in vergelijking met Nederland meer hiërarchisch gestructureerde Surinaamse samenleving biedt daartoe ook nauwelijks ruimte. Het is gebruikelijk dat oudere generaties de leiding nemen en de inhoud van het werk bepalen. Er zijn schaarse voorbeelden van jongeren-initiatieven maar zodra volwassenen daarbij betrokken zijn, kennen de jongeren de leiding aan de volwassenen toe. En de volwassenen nemen die leiding geheel natuurlijk op zich. In feite bestond de enige inbreng van de jongeren in het aandragen van enkele onderwerpen en het selecteren van enkele liederen uit een tevoren door de artistieke leiding samengesteld repertoire. Dit repertoire dateerde van enkele tientallen jaren her. De beoogde verbinding tussen traditionele cultuur en jongerencultuur is om deze reden nauwelijks tot stand

gekomen. Desondanks was sprake van een artistieke innovatie die in de Surinaamse context opmerkelijk genoemd kan worden. Het Surinaamse culturele leven is goeddeels georganiseerd langs etnische lijnen. Zo trekt het Javaans Cultureel Centrum Sana Budaya vrijwel uitsluitend Javaanse deelnemers met activiteiten op het terrein van de Javaanse cultuur. De Hindostaanse dansschool trekt voornamelijk Hindostanen en Creoolse cultuur wordt vrijwel uitsluitend door Creolen beoefend. Een enkele organisatie zoals Art Lab biedt meerdere culturen aan, maar ook dan is slechts in beperkte mate sprake van cross-overs en etnisch gemengde groepen. In het project Land van Ame werden de deelnemers getraind in de belangrijkste culturen die Suriname rijk is en de resultaten werden in de voorstelling verwerkt. Zo bestond de openingsscène uit een Indiase puja, uitgevoerd door een Hindostaanse danseres. Na enige tijd verschijnt een Marron-danseres ten tonele die zich aansluit bij de puja, weer even later gevolgd door een Javaanse danser. Dat dit gemengde trio een sterk symbolische en theatrale betekenis voor het Surinaamse publiek heeft, bleek uit de sterke reactie tijdens de voorstellingen in Suriname. Het Nederlandse publiek herkent het beeld echter niet en reageert in het geheel niet.

Een ander verschil ligt in de nadruk op een correcte uitvoering van traditionele cultuurvormen. Voor de artistieke staf was dit een van de belangrijke uitgangspunten, belangrijker dan het mogelijke effect voor de toeschouwer. Dit kwam sterk tot uitdrukking in de gehanteerde talen. Delen van de voorstelling werden Saramaccas gesproken, een taal die zelfs veel Surinamers niet machtig zijn. Getracht werd om d.m.v. korte flashbacks in het Nederlands de betekenis te verduidelijken. Wanneer een keuze gemaakt moest

worden tussen artistiek effect - bijvoorbeeld tempo in de voorstelling - en de traditionele teksten, werd veelvuldig voor het laatste gekozen. Met name voor het Nederlandse publiek, maar ook voor delen van het Surinaamse publiek, resulteerde deze aanpak in soms lange tekstblokken die niet altijd begrepen werden. In veel Westerse benaderingen zou begrijpelijkheid voor het publiek een zwaarder accent krijgen. Dit cultuurverschil kwam tevens tot uiting in het niet gebruiken van de aangeboden vertalingen in powerpoint die als boventitels hadden kunnen dienen.

Hoewel het Nederlands in Suriname uitstekend gesproken wordt, blijkt over en weer dat terminologieën niet altijd dezelfde betekenis hebben of bekend zijn. Zo is het begrip 'intendant' in Suriname onbekend. Dit betekende dat de functie nader omschreven moest worden. Dan blijkt dat managementterminologie ook niet altijd eenduidig begrepen wordt. De eindverantwoordelijke positie van de intendant werd weliswaar begrepen, echter het begrip 'eindverantwoordelijk' werd niet in verband gebracht met beslissingsbevoegdheid. Het is slechts een voorbeeld van hoe ogenschijnlijk over en weer

overeenstemming bestaat terwijl de praktijk later uitwijst dat verschillende opvattingen heersen. Hetzelfde geldt voor de interpretatie van contractuele overeenkomsten. Financiële kaders werden stipt nageleefd, organisatorische kaders werden als richtsnoer geïnterpreteerd terwijl artistieke kaders veel minder werden gerespecteerd. In de praktijk vormden de overeenkomsten echter goede referentiepunten waarnaar verwezen kon worden, maar van een vanzelfsprekende uitvoering was minder sprake dan naar Nederlandse maatschappen verwacht mocht worden.

Een ander opvallend cultuurverschil schuilt in de waardering voor inhoudelijke en sociale aspecten. Werd in de planvorming nadruk gelegd op duurzame spin-off, onder meer door maximaal vijf talenten naar Nederland te laten afreizen om in contact te brengen met Nederlandse kunstvakopleidingen, uiteindelijk werd dit als ongewenst beschouwd. Naar de mening van de artistiek leider en de zakelijk leider, daarbij gesteund door de Surinaamse overheid, was het bij nader inzien ongewenst dat enkele groepsleden een uitzonderingspositie zouden innemen. Daarom werd besloten dat de gehele cast zou afreizen om twee voorstellingen in Amsterdam en Rotterdam te verzorgen. Dat dit niet zou leiden tot duurzame resultaten werd kennelijk van minder belang geacht dan ongelijke posities van individuele deelnemers.

De muziek (zang/percussie) en dans van de Creoolse gemeenschap komen voort uit de oude Afrikaanse culturen. Deze kunstvormen zijn traditioneel sterk verweven met de cultuur in de brede zin van het woord. Het zijn multidisciplinaire kunstvormen die betrekkelijk dicht tegen de discipline theater aanliggen. Voor de Indiase (Hindostaanse) en Chinese kunstvormen geldt dat deze zich in de loop

der eeuwen meer tot autonome, monodisciplinaire kunstvormen ontwikkeld hebben en daarmee minder ingebed zijn in het dagelijks leven. Tussen de verschillende etnische groepen bestaan daardoor grote verschillen in kunstbeoefening en kunstbeleving. De verschillende etnische groepen waren dan ook bijzonder ongelijk vertegenwoordigd tijdens de audities. Creoolse jongeren waren sterk oververtegenwoordigd. De respons vanuit de Javaanse en vooral uit de Hindostaanse hoek was beperkt. Vanuit de Chinese gemeenschap kon slechts met moeite enkele kandidaten gevonden worden. Deze vielen in de selectiemaand helaas af omdat de theatrale présence onvoldoende ontwikkeld kon worden.

Behalve verschil in kunstbeoefening en kunstbeleving speelden naar alle waarschijnlijkheid sociale aspecten een rol in de relatief geringe belangstelling vanuit de Hindostaanse gemeenschap. Met name voor meisjes geldt dat zij buiten het gezin veelal weinig bewegingsruimte krijgen. De geplande repetitieweekenden buiten Paramaribo vormden waarschijnlijk voor Hindostaanse ouders een obstakel om dochters aan Land van Ame te laten deelnemen.

Binnen de groep leidden verschillen in etnische achtergrond nauwelijks tot merkbare vorming van subgroepen. Wel bleek het van belang om rekening te houden met verschillen in inkomensklasse. De homogeniteit in de groep werd niet verstoord door etnische verschillen, maar soms bleek dat zich subgroepen vormden naar sociale klasse. Zo bleek in praktische zin, zeker na de sterk gestegen kosten van vervoer ten gevolge van de stijging van de benzineprijs, niet iedereen over voldoende middelen te beschikken om het vervoer van en naar de repetitie-locaties te bekostigen. Daarom moest door

de organisatie groepsvervoer geregeld worden. Niet iedereen maakte daarvan gebruik. Een enkeling die het zich permitteren kwam met de eigen auto. Verschillen in inkomensklasse leidde meer dan eens tot animositeit in de groep.

In de Surinaamse cultuur speelt eten en voedsel een geheel andere rol dan in de Nederlandse. De keuken is hoofdzakelijk gebaseerd op de culinaire specialiteiten van de in Suriname wonende etnische groepen. In Nederland bestaat een grote variëteit aan niet-Nederlandse keukens en restaurants. Het voornemen was om tijdens het bezoek aan Nederland de Surinaamse jongeren kennis te laten maken met keukens die in Suriname niet of minder bekend zijn. Dit idee viel echter niet in goede aarde. De nieuwsgierigheid die de deelnemers was toegedicht bleek in de praktijk niet te bestaan en men gaf de voorkeur aan de eigen culinaire gewoonten.

9. Tenslotte

Land van Ame werd vanaf de presentatie van de eerste ideeën om verschillende redenen omarmd. Niet alleen sprak de gedachte om etnische en artistieke scheidlijnen te doorbreken aan, ook was het sinds lange tijd mogelijk een uitvoerige productie te realiseren waarbij veel gevestigde professionals betrokken waren. Lange tijd ontbraken daarvoor de middelen.

Voor Henk Tjon was Land van Ame niet alleen een uitgelezen kans om na lange tijd in eigen land een nieuwe voorstelling te maken. De gedachte dat de tijd rijp was om zijn ervaring door te geven aan een jongere generatie hield hem al langere tijd bezig. Land van Ame bood ook daartoe de gelegenheid.

Het project resulteerde in een voorstelling die doordrenkt was van Surinaamse cultuur. Van Hindostaanse dans, Javaanse vechtsport, Marronmuziek en dans en van de Surinaamse geschiedenis. Na de pauze werd de voorstelling naar het heden getrokken. Actuele thema's werden bezongen in liederen uit de 70-er en 80-jaren. Deze opzet sprak bij velen aan. De première in Paramaribo ontlokte veel positieve reacties. Maar, zoals altijd was er ook kritiek. Waar de positieve reacties vooral de goede verbeelding van de Surinaamse cultuur en het doorbreken van etnische scheidlijnen betrof, richtte de kritiek zich veeleer op het minder innovatieve karakter van de voorstelling. Sommigen hadden een voorstelling verwacht waarin de jongerencultuur meer gerepresenteerd zou zijn. In die zin is Land van Ame eerder een theatrale

vastlegging van de geschiedenis dan een blik in de toekomst geworden. Beide keuzen zijn legitiem en Land van Ame leidde tot een kleurrijk schouwspel dat velen in haar greep wist te houden.

Land van Ame was een project dat grote tegenslagen te verwerken kreeg. Het uitvallen van de regisseur had enorme impact op de organisatie en de groep. Het is dankzij de inzet van de cast en de voltallige crew dat Land van Ame een succes werd. Een bijzonder woord van dank is dan ook op zijn plaats aan allen die aan Land van Ame een bijdrage leverden en er ondanks de moeilijke omstandigheden in slaagden een volwassen jongeren voorstelling op de planken te brengen.

Cast & crew

	naam	functie	culturele organisatie
	Dwight Warsodikromo	jongeren-regisseur	Sana Budaya
	Herman Tojo	muzikant acteur	Kifoko
	Nathalie Sabajo	actrice	Mofo
	Vanessa Brunt	actrice	Naks
	Graciella Dewini	actrice	Kifoko
	Ruth Alexander	actrice	Tiamba
	Joy Levant	actrice	Wan Denki
	Danielle Vakkers	actrice	NAKS
	Dwight Stoand	acteur	Wan Denki
	Derrick Wolf	acteur	Art Lab
	Joan Dogoje	actrice	Nationaal Jeugdparlement

	Sharon Leysner	actrice	Nationaal Jeugdparlement
	Ronnie Joelmoensingh	acteur	Mofo
	Jenaire Silos	actrice	Art Lab
	Kalita Galant	actrice/muzikante	Art Lab
	Giliano Wijngaarde	jongeren-regisseur	Pepsur
	Morillo Williams	acteur	Nationaal Jeugdparlement
	Namita Adjodhia	jongeren-regisseur danseres	
	Imejurana Aloema	acteur	
Leiding			
	Henk Tjon	regisseur	
	Karin Naarden-Refos	zakelijk leider	
	Arthur le Corsquino de Bussy	intendant	

... en verder

Jacintha Dundas	productie assistent
Eartha Silos	artistiek adviseur/ lichttechniek
Jules Brewster	dans coach
Liesbeth Peroti	zangtrainer
Hillary de Bruin	zangtrainer
Mavis Noordwijk	stemtrainer
Eldridge. Zaandam	zangtrainer
Question Mark	arrangementen en muziek
Bennie's Lightning	aankleding
Sunil Sound	geluidstechniek
Lamara Frangie-Sowma	kostuums
Fawaka Creations, Dave Edhard/Nina Jurna	video
Everts Aliredjo	video-editing
Hessel Stuit	website
Loes Trustfull	lesbrief
Rosita Leeftang	fotografie
Ingrid Moesan	fotografie
Marcel Pinas	objecten
Kurt Nahar	objecten
Henna Bruinings	grafisch ontwerp
Keurslager	catering

Artistiek Concept

Het Artistiek concept omvat:

- de rijke verscheidenheid van theatraal- dramatische podiumkunst vormen en stijlen
- en alle andere relevante kennis en kunde, en bijbehorende zaken in deze, zoals de diverse sociaal-culturele en religieuze symbolen, tradities en gedragsnormen/waarden, en de vele specifieke aankleding- klederdrachten en vormen en verbale en non-verbale talen en kunstvormen van de verschillende culturen van Suriname.

Enkele Theater spelvormen en stijlen zijn o.a.

- de Anansi, Mato en Kontu verhalen- vertelkunsttradities van de Afrikaanse Nduka, Saramakka en Krioro culturen
- het rouw opheffingsspel “Epakadono” van de Inheemse Caribische cultuur
- het traditionele volkstoneel “Iudruk” en “natek” van respectievelijk de Javaanse en Hindostaanse cultuur
- het populaire naturalistische volkstoneel (met een lach en een traan; comedy- prey van alle culturen
- het ceremoniële folklore muziek, zang en dans spel, Bawyt van de Afrikaans-Krioro stads- en districten cultuur
- het klassieke koningsdrama, Ramayana van de Hindostaanse cultuur, en het klassieke Javaanse schaduwspel, Wayang
- Cabaret, Musical en Revue Theater

Een bittere nasmaak van het koloniale verdeel- en heers apartheidssysteem uit het verleden, is dat onze bevolking hier een sterke koloniale hokjesmentaliteit aan heeft overgehouden (dit wordt ook al decennia politiek gevoed).

Hierdoor beoefent en beschermt iedere etnische bevolkingsgroep alleen de eigen toneelvormen en speelstijlen, en is er van een gevoel van collectief bezit van deze culturele rijkdom, geen sprake.

Een andere gewoonte die bij alle culturele groepen voorkomt, is dat ieders toneelstijl, zoals het hoort op zichzelf moet worden opgevoerd en dus niet in een nieuwe context of in combinatie met een andere stijl.

Naast de verdiensten van de vele culturele groepen om de eigen toneelvormen te koesteren, te conserveren en te bevorderen, is het dan ook de bedoeling van dit artistiek idee om deze toneelvormen deel- en toegankelijk te maken van/voor de hele samenleving, te ontwikkelen en te veredelen ter verheffing van een ieder, alsook om tot nieuwe en vernieuwende artistieke inzichten en creaties te komen.

De uitgangspunten van dit artistiek concept zijn, ten eerste, dat het Land van AME verhaal, als een beeldend spel wordt opgezet, waardoor ten eerste:

- de inhoud voor jong en oud, van welke cultuur dan ook, begrijpbaar te volgen is en ten tweede
- dat deze verscheidenheid aan toneelvormen en speelstijlen, gezamenlijk als een eenheid, een nieuw samenhangend Artistiek dramatisch geheel vormen van hoge esthetische waarde.

Het spelgenre van dit theaterstuk valt onder de noemer totaaltheater of performance theater. Land van AME is zowel een openlucht- alsook een zaalproductie.

Henk Tjon
Februari 2006

Synopsis

Inleiding

Als wij het over de onafhankelijkheidswording van Suriname hebben, dan vertellen wij eerst over de periode voor de onafhankelijkheid, van verdeeldheid en politieke debatten tussen voor en tegenstanders, en vervolgens over de grootse- en uitbundige wijze waarop de onafhankelijkheid op 25 november 2005 is gevierd.

Wat wij echter verzuimen te vertellen in deze, is over het grote keerpunt dat een einde maakte aan de voorperiode van verdeeldheid en politiek gedoe. Dit keerpunt, dat consensus, vreugde, vriendschap samenwerking, geloof in eigen kunnen, eenheid enz. met zich meebracht, behoort in feite het hoofd verhaal van Srefidensi (Onafhankelijkheid) te zijn.

In het Theaterstuk Land van AME is dit keerpunt moment dan ook centraal geplaatst.

Twee weken voor de onafhankelijkheid kwamen uit alle windstreken van Suriname, een 14 tal delegaties van verschillende Inheemse volken o.l.v. de Pyai in Paramaribo aan voor een grote ceremonie in de Palmentuin.

Tien dagen lang hebben de Pyai dag en nacht hun seance gehouden, om het keerpunt van de vrede en eenheid te weeg te brengen, de eeuwenlange strijd tegen de invasie en kolonisatie af te sluiten, in contact te treden met de voorvaders, 't land weer terug te geven aan de Schepper Tamushi, en nog veel meer.

Met deze indrukwekkende ceremonie werd de bevrijding en onafhankelijkheid van Suriname bevestigd.

Ofschoon het verloop van dit gebeuren, dagelijks via de kranten te volgen was, deze bijeenkomst open stond voor het publiek en door vele mensen is gezien, is het toch vreemd dat er na 1975 nauwelijks meer over deze onvergetelijke ceremonie is gesproken.

Synopsis

1^e bedrijf:

Het stuk begint in de Pre-Colombiaanse tijd, en wel op een feestelijke bijeenkomst van verschillende families/ clans. Het feest is ter gelegenheid van de initiatie van een van de jonge meisjes, die bij zonsopkomst voor het eerst de zonnegroet mag uitvoeren. Ter voorbereiding op dit grootse moment in haar leven wordt zij opgemaakt, aangekleed etc.

Gedurende de avond en de nacht worden de verhalen verteld over de verschillende volken, over hun trek naar 't Land van AME, 't Land van God, over de Amazone en het hemel paradijs, over de grote Anuwana (Happy Eagle) en over de zon.

Dan worden de feestelijkheden plotseling gestopt en afgelast door de Pyai, die slecht nieuws brengt. Hij vertelt dat er een eeuwenlange periode opkomst is van dood en verderf en tegenspoed. Om het meisje te beschermen tegen het kwade laat hij haar liggen in een hangmat, in een omhulsel van muskietengaas, als een rups in een cocon en voert haar in een diepe slaap.

2° bedrijf:

De voorspelling van de Pyai wordt bewaarheid met de komst van Columbus, 1492. In snel opeenvolgende scènes, passeren met hekel en spot vijf eeuwen de revue. Vanaf de invasie van de Monsters van de Zee, de strijd van de volken tegen de wrede indringers (Aliens).

Het invoeren van verschillende bevolkingsgroepen (kolonisatie) en het geheim van het nieuwe Surinaamse Volk, van het ritueel van de navelstreng tot aan de moderne tijd van tegenwoordig van sociaal-economisch politieke wantoestanden, van urbanisatie, uitzichtloosheid, armoede, vervuiling, decadentie, ondergang.

De gouden handdruk (schijnwelvaart) , de “struggle” voor de Surinamer na de onafhankelijkheid en de militaire coup komen hier ook aan de orde

3° bedrijf:

Het keerpunt, de ceremonie van de Pyai (1975).

Het volk sluit de gelederen en vormt een boom “Weweyume” (eenheid). Het meisje in de hangmat ontwaakt (het lijkt alsof een vlinder ontpopt). De vrouwen bereiden haar voor op haar initiatie voor de zonsopkomst. De Pyai roept Anuwane op. Anuwana is de geest van de opkomende zon, die vrede, vriendschap en vrijheid brengt. De vrouwen brengen het meisje naar de rivier en de initiatie kan beginnen. De Pyai spreekt het volk toe:

- ze baadt in de rivier. Door zichzelf te wassen bevestigt zij de bevrijding , de vrijheid en onafhankelijkheid van Suriname.
- ze voert de zonnegroet uit, en geeft zo het Land van AME, terug aan God.
- dan/nu kan het feest beginnen (toekomst). Hierbinnen wordt het toekomstbeeld geschapen. De toekomst- 30 jaar na nu- geschiedt door de invulling van de jonge acteurs en assistent regisseurs op basis van hun eigen ervaringen van deze tijd, de geschiedenis die invloed heeft op hun dagelijks bestaan en hun toekomstverwachtingen.

Henk TjonFebruari 2006

Bijlage 4

Publiciteit

november 2005	geschreven pers	De Ware Tijd De West Dagblad Suriname
	televisie	STVS ATV
	radio	jeugdjournaals Radio 10 Apintie radio Future SRS
	internet	Niba Suri Magazine De Ware Tijd Online
december 2005	internet	Niba Suri Magazine
januari 2006	televisie	uitzendingen Making Off
maart 2006	geschreven pers	De Ware Tijd
	internet	launching website digitale nieuwsbrief CQ-link
april 2006	geschreven pers	De Ware Tijd De West Dagblad Suriname
	televisie	alle zenders
	radio	alle zenders
	internet	De Ware Tijd Online Dagblad Suriname (online) Niba Suri Magazine Zij-online digitale nieuwsbrief
	overige	launching telefoonkaarten

mei 2006	geschreven pers	Metro Spits De Ware Tijd
	televisie	alle zenders
	radio	alle zenders
	internet	digitale nieuwsbrief
juni/juli 2006	televisie	alle zenders
	radio	Radio Boskopoe
augustus	televisie	Apintie TV, registratie
september	geschreven pers	alle dagbladen

De Bussy Consult
Lauriergracht 41 f
1016 RG Amsterdam

tel. +31 (0)20 528 91 55
e. info@debussyconsult.nl
w. www.debussyconsult.nl